

KRETINGOS RAJONO SAVIVALDYBĖS
M. VALANČIAUS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS
GRŪŠLAUKĖS FILIALAS

UŽGAVĖNĖS GRŪŠLAUKĖJE

*„Kalba, istorinė atminti ir tradicijos, tai trys pamatiniai dalykai
būtini tikram lietuviui“*

/L. KLIMKA/

Kraštotyros darbą parengė:

Kretingos rajono savivaldybės M. Valančiaus viešosios bibliotekos

Grūšlaukės filialo vyr. bibliotekininkė Birutė Markaitienė

GRŪŠLAUKĖ

2010

TURINYS

PRATARMĖ	3
1. UŽGAVĖNĖS GRŪŠLAUKĖJ ANAIS LAIKAIS	4
2. MEDINIŲ KAUKIŲ GAMYBA	11
3. PERSIRENGĖLIŲ EITYNĖS KAIME ŠIANDIEN	14
LITERATŪROS SĄRAŠAS	21

PRATARMĖ

Grūšlaukė įsikūrusi pusiaukelėje tarp Darbėnų ir Salantų, maždaug 25 kilometrai nuo Kretingos. Pirmą kartą jos vardas paminėtas XVI amžiuje ir kildinamas iš dviejų žodžių: griūšių (žemaitiškai griūšia – kriaušė) laukas. Ilgainiui žmonės šiuos medžius iškirte ir pradėję sodybas kurti, bet vietovės vardas paliko – Grūšlaukė.

Grūšlaukės žmonės, kurių šiandien kaime skaičiuojama iki 600, nuo seno garsėja čia vis dar puoselėjamomis Užgavėnių tradicijomis.

Grūšlaukės kaimo Užgavėnių „žydai“, 2007 m. Fotografavo B. Markaitienė.

UŽGAVĖNĖS GRŪŠLAUKĖJ ANAIS LAIKAIS

Žemaitijoje iki šiol žmonės per Užgavėnes pasineria į karnavalinį šėlsmą. Nedideliame Kretingos rajono kaimelyje Grūšlaukėje Užgavėnės visada būdavo ypatingas įvykis. Ir netgi tais laikais, kai daugelyje Lietuvos miestelių ši šventė buvo perkrikštyta į Žiemos palydas, čia kasmet siautėdavo Užgavėnių linksmybės, išdaigaudavo kaukėti velniai, raganos, žydai, o jų stebėti, filmuoti atvažiuoja iš visos Lietuvos.

Apie tai, nuo kada grūšlaukiškiai Užgavėnes švenčia, niekas gerai nebepamena. Tik sako, kad Grūšlaukėj „žydai“ visą gyvenimą buvo. Reikia tikėtis, jog ir bus, nes pasiklausius senolių prisiminimų, nebeišdrįstum nė pagalvoti, kad Grūšlaukėje „žydai“ kada nors išnyks.

Žmonės prisimena, kad grūšlaukiškiai „žydu“ niekada nebijojo, tačiau ir „žydai“ žmonių neskriausdavo, nebent kokią menką šunybę iškrėsdavo: naujus kaliošus prie slenksčio prikaldavo, kaminą skuduru užkišdavo, yra ir žąsiną papjovę. Bet kur čia supyksti! Gal kitur ir supyktų, o Grūšlaukėje kaimiečiai tikrai nepyksta. Nepykstantys, linksmi, vaišingi grūšlaukiškiai, reto durys neatsiverdavo persirengėliams.

V. Reinikienė (1926 – 2008).
Nuotrauka iš „Pajūrio
naujienu“, 1999, vas. 12, p. 1.

Užgavėnes grūšlaukiškiai švėsdavo ir smetonmečiu, ir kolūkio laikais. Iš tiesų, kolūkio laikais už tai, kad Užgavėnes šventi, galėjai ir parų gauti. Tačiau svarbiausia būdavę „neprisikrėsti šunybių“. Niekas nebausdavęs už tai, kad dieną prieš ir per pačias Užgavėnes į darbą neišeidavo. Taip visais laikais grūšlaukiškiai sugebėdavo išsaugoti papročius ir tęsti nusistovėjusias tradicijas. Žmonės pamena, kad tik vienu metu po karo Užgavėnės Grūšlaukėje buvo „pristojusios“, vėliau vėl įsivažiavo ir geriau ar prasčiau vyksta iki šiol.

Užgavėnių šventę pirmadienį pradėdavo „ubagai“ ir „kriupžydžiai“, o antradienį, tikrąją Užgavėnių dieną, per žmones eidavo „tikri žydai“. Štai viena iš Valerijos Reinikienės prisimintos ubagų dainos:

*Mes ubagėliai, jumis aplankom,
Ir linkim laimės, geros sveikatos,
Seniems ir jauniems – visiems, visiems,
Dabar su Dievu, jau likit sveik‘
O mes keliaujam kitų lankyti.*

(Iš V. Reinikienės asmeninio bloknoto)

„Pirmadienio vakare, po šerimosi, eidavo ubagai, įvairiaspalviais drabužiais apsirėdę. Vyrai panomis apsirengdavo, o moteriškaitės – vyrais. Eidavo ir jaunimas, ir vaikų būdavo, aidėdavo muzika. Šios padūkėlių vaikštytės tęsdavosi iki dvylikos – ir po dvylikos...O rytmetį, atsikėlus – Užgavėnės, tiesiog visuotinė viso Grūšlaukės kaimo šventė. Niekas tada jokiais darbais neužsiimdavo - arba visą dieną „eidavo žydėliais“, arba priimdavo svečius, juos vaišindavo ir kartu linksmindavosi. Apskritai visa šventė tęsdavosi dvi dienas. Pirmieji vaikščiotojai persirengdavo, užsidėdavo „ličynas“ jau pirmadienį iš ryto. Eidavo kol pavargdavo. Susiorganizuodavo kelios kompanijos: viena pagrindinė ir kitos - skrajojančios po kaimą ir aplinkinius kaimelius, kartais net iki Salantų nueidavo. Net rimti vedę vyrai visą dieną nuo aušros iki nakties juodumos „prablūdydavo“. Į anuometinės valdžios draudimus žmonės pro pirštus žiūrėjo. Pasidaro kaukę, užsimeta išvirkščius kailinius – ir kojas po pažastimi pasibruka... Pinigų niekas neduodavo, tokios mados nebuvo, o niekas ir nebūtų ėmęs... Kiekviename kieme svarbiausia buvę gospadinę pašokdinti. O ir tokio kiemo nebuvo, katras būtų neįsileidęs.

Daug gražių prisiminimų yra išsaugojusi Zita Paulauskienė –Viluckytė (gim. 1941 m.), vietinė grūšlaukiškė. Čia pateikiamas atsiminimas iš jos mamos Monikos Viluckienės - Baužytės (1906-1992) pasakojimų apie pokario Užgavėnes.

„Dėjosi jie užėję rimtu reikalu, apsitaisę jaunaisiais su visa palyda. Jie kviesdavę į vestuves, o tuo pačiu pranešdavo, kad ant rytojaus bus Užgavėnės. Tame pulke buvo ir piršlys. Piršlys buvo apsirėdęs kailiniais, liemenį persijuosęs virve, atlape segėjo raudonas bantas. Kelnės buvo milo medžiagos, batai auliniai, o ant galvos – cilindras. Jaunasis buvęs su švarku, ryšėjo po kaklu baltą skarelę, su skrybėle. Jaunoji buvo apsirėdžiusi su suknele, o kartais ir sijonu iki žemės. Galva buvo aprišta balta skarele ir baltu bantu dešinėje pusėje. Pabrolys arba „vainiksegis“ mūvėjo švarką, pakaklėj buvo parišta marga skarelė. Pamergė, arba taip vadinama „vainiksegė“, mūvėjo bliuską ir sijoną, galva buvo aprišta marga skarele su bantu kairėje pusėje. Apavas: jei sausas oras - su naginėmis, o jei šlapias – su klumpėmis. Visas „veseliauninkų“ būrys buvęs labai vykęs: klumpes pasilikdavę priemenėj, įėję į trobą pasisveikindavę su šeimininkais. Šeimininkas tuoj skubėdavo paimti iš spintelės „čierką“, ištraukdavęs iš lentynos aliuminę užsukamą gertuvę su naminuke, pripildavo sklidinai stikliuką ir vaišindavo visus užėjusiuosius iš eilės. Šeimininkė irgi nesnausdavo. Imdavusi nuo stalo kepalą naminės duonos, atriekdavo kelias storas riekės, papjaustydavo rūkytų lašinių, žalią svogūną ir būdavęs geriausias užkandis. Visi buvo tuom labai patenkinti: ir šeimininkai, ir ubagai. Ubagai, kviesdami į vestuves kartu primindavo, kad ant rytojaus bus Užgavėnės, ateis „žydai“.

Antradienį „žydai“ neidavę tokiomis gaujomis, kaip dabar. Ėjo po du, tris, penkis ir daugiau. Prieš pietus jau ir prasidėdavo eitynės. Žiūrim ateina dviese: kaimynų pusvaikiai Juozas su Antanu. Be galo puikiai apsirėdę. Kaukės (vadinamos dar ličynomis) buvo padarytos iš avikailio. Iškirpdavo

skylutes akims, tarp akių prikaldavo iš kokios pliauskos išdrožtą nosį, į jos galą įkaldavo adatą arba pritvirtindavo stiklinį karolėlį, neva po nosim smurglio lašas blizga, kaukės viršugalvis papuoštas blizgančiais popieriais, iš šiaudų supintom geltonom kasom. Mūvėjo išverstais kailiniais, nugaroje prikimštais šiaudų, susijuosę pančiais. Kelnės buvo milinės medžiagos, kojos apvyniotos pakuliniais autais ir su naginėmis. Rankose laikė: vienas – rimbą, o antrasis - šluotą. Kieme jiedu susitiko gaspadorių, pasilabino, pagraibstė šluota po kojom ir suėjo visi į trobą. Troboj sutiko ir gaspadinę. Toji dar nebuvo baigusi virti pietų. Tai ši tuoj atriekė duonos storą riekę, atpjovė gabalą sūrio, papjaustė rūkytų lašinių su žaliais svogūnais. Gaspadorius įpylė naminukės po čierką.

Pasivaišinę žydai, pašokdino dar šeimininkus, palinkėjo gaspadoriui gero derliaus, o gaspadinei – skanių pietų, ir išėjo.

Trečiadienis – Pelenų diena. Tą dieną visi eidavo į bažnyčią. Po mišių, klebonas visiems dalyvavusiems šv. mišiose, galvas kryžiaus ženklų pabarstydavo pelenais, sakydamas: „iš dulkės atsiradai, dulke ir pavirsi“. Iki Velykų negalėdavo būti jokių linksmybių, jokios muzikos ir jokių šokių. Nieko ir nebūdavę...“.

Z. Paulauskienė – Viluckytė (1941m.), 2010 m. Fotografavo B. Markaitienė.

Zita Viluckytė–Paulauskienė gerai pamena ir 1964 metais Grūšlaukėje buvusias Užgavėnes.

Užgavėnės Grūšlaukėje 1964 m. Nuotrauka iš Z. Paulauskienės asmeninio albumo.

Užgavėnės žydarai
Per užgavėnes žydarai eidavo
visada būdavo ir daruogiūn
ir mažiau 3-5-7 kaulės buvo
padarytos iš kailių, štos ro papie carų,
mūdo tos ro mēris kornis, sumutė
šaukštai, papuštė spoldvotės
kornis rois, rūbai buvo iškekk-
o kailimis, vilna visose, apšiau-
o o o vyžėnis, Gas moliūn
pois kedindėis, vaitėnokom
šlynis. Pirmadienį prieš
užgavėnes eidavo ūkrojai,
visokvėi skudėros apšedė
vyra motėnis, motėnis vyrai
jau niėi būdavo, vestuvė
kūnėlavo, pro mēidovė, omt
ryktojus bus užgavėnis.
Nominore apirėngtois, mēitara,
su kaimynėis kornu ir eidavo,
be mēikomtos.

Prisiminimus užrašė Zita Viluckytė–Paulauskienė, 2003 m. kovo 30 d.

„Per kaimą iš vieno kiemo į kitą vaikščiodavo persirengėliai su kaukėmis iš medžio, popieriaus arba avikailio ir krėsdavo visokias išdaigas. Niekas dėl to nepykdavo. Tais metais, vadovaujant kolūkio pirmininkui Stasiui Kairiui, pradėjusios sklisti kalbos, neva atvažiuos iš Vilniaus filmuoti Grūšlaukės Užgavėnių. Pirmininkas leido neateiti į darbą, liepė rimtai pasiruošti šiai šventei. Adolfas (Z. Paulauskienės brolis, kretingiškis medžio drožėjas Adolfas Viluckis) išsidrožė iš medžio „stiliagos“ ličyną, kuri išlikusi ir tebenaudojama dar ir šiandien. Jisai apsimovė trumpą raudoną sijoną, užsitempė iki kelių moteriškas kojines, apsiavė kurpaitėmis ant aukštų kulnų, pakaltais iš medžio. Visi jos apdarai buvo apkabinėti raudonomis medinėmis širdutėmis. Turėjo ir vėduoklę širdutės formos. Ant rankos buvo pamautas rankinėlis, o rankose laikė veidrodėlį ir pudrinę. Eidama „stiliaga“ visaip kraipėsi, vaipėsi, nenustodama pudravosi.

Tais metais „Palangos Juze“ buvusi Virga Samanauskaitė. Ant galvos buvo užsidėjusi baltus lininius plaukus, mūvėjo baltus marškinius ir languotas kelnes, avėjo klumpėmis. Po pažastimi nešėsi dideles žirkles, padarytas iš faneros, ant nugaros - gitarą.

„Smerčiu“ apsirėdęs ėjo Laukys Povilas. Ant veido buvo balta kaukė juodomis akimis. Rūbai visai balti, tik juoda spalva išpiešti žmogaus griaučiai. Ant peties nešėsi dalgį. Ėjo juo mosuodamas į visas puses ir grąšindamas visus išpjauti.

Buvo ir čigonė, glėbyje su mažu vaikelium. Kiekvieniame kieme jinai prašė pieno mažyliui, siūlėsi išburti ateitį. Čigone buvo apsirėdęs Liebus Kostas.

Daktaras – tai Skersys Pranas. Apdarai buvo kaip ir tikro daktaro. Lagaminėlyje turėjo visokiausių vaistų, vitaminų, o svarbiausia – meilės elektryro, kurio kiekvienam sutiktam įlašindavo po keletą lašų.

Valstietis. Ant galvos – nemaža kepurė su priekakčiu. Varganas paltas, kojos apvyniotos autais, avėjo vyžomis. Rankose turėjo ilgą pypkę. Ant peties kabėjo terba su šniūrioku užrišimui, o toje terboje – tabakas ir popierius pypkei susisukti. Valstietis visus sutiktus vaišino pypke, davė tabako pauostyti. Tais metais valstiečiu apsirėdžiusi buvo Kaunaitė Julija.

Ožys. Juo daug metų buvo Antanas Reinikis. Ožys buvo padarytas iš medinės pliauskos. Prie vieno pliauskos galo buvo pritvirtinta padaryta ožio galva su tikrais ragais. Prie kito galo pritvirtintas ežys skudure. Reikėjo tą pliauską apsižergus joti, apsisiausti tikro ožio kailiu. Ožys į vidų įėjęs bliaudavo, o jei nieko negaudavo, durdavo arba spirdavo. Jei kas griebdavo ožį už uodegos, su įsibadydavo pirštus. Todėl šeiminkai stengėsi ožį išvyti.

Užgavėnių persirengėliai Grūšlaukės kaime. Nuotrauka iš „Kraštotyros“, 1969, p. 225.

Eitynėse dalyvavo ir eiliniai žydai: ragana, pijokas, velnias ir kiti. Jie visi kiek išgalėdami šoko, dainavo. Pora eilinių žydų traukė pavažą su More.

Morė. Iš gluosnio medžio padaryta pavaža, vienu galu į viršų, o viduryje įtaisyta ašis. Ant ašies užmautas tekinis. O ant tekinio užkelta Morė. Kasos buvo lininės, surištos raudonais kaspinais, skarelė balta, pati aprenpta tautiniais rūbais. Vienoje rankoje pritaisytas spragilas, kitoje - sauja javų su varpomis. Žodžiu, buvo padaryta graži moteriškė su stambiu užpakaliu, puspūdinėm krūtinėm.. Kad būtų į ką pažiūrėti. Visi sakydavo, kad Morė – neištekejusi panelė... Darė ją „gražią“ – ilga nosim, raudonais žandais, „maktingo“ sudėjimo... Tik neturėjo mados po viskam Morę sudeginti. Nuveždavo Morę ten, iš kur paimdavo, ir padėdavo ją kitiems metams. Morę padarė Adolfas Viluckis.

Tų metų Užgavėnių eitynių vadu buvo Aklys Valerijonas. Mūvėjo jis ilgą paltą, perjuostą kareivišku diržu, antpečiai balti, prie šono kardas. Ant galvos – juodas cilindras. Rankose – švilpukas, duodamas komandą sušvilpdavo.

Tais, ir kitais sekančiais metais, į eitynes žydai rinkdavosi Monikos ir Adolfo Viluckių namuose. Iš čia išeidavo, čia vakare ir sugriždavo. Tais laikais žmonės jau po truputį duodavo pinigų, vaisėms nusipirkti pakakdavo. Visą vakarą šokdavo, dainuodavo, linksminosi kaip tik kas besugalvodavo. Dvyliktą valandą sugrodavo paskutinį maršą užgavėjimui. Visos linksmybės tuo ir baigdavosi. Išsiskirstydavo visi į namus.“

Žydų kompanijoje kartu eidavo ir muzikantai. O kokios Užgavėnės be muzikos! Daugelį metų akordeonu grojo Rutė Aleksas, Meškys Edvardas, triūbą pūtė Gričius Steponas, būgną mušė Jurgutis Alfonsas, Narvydas Vladas.

Praėjus kiek tai metų rengtis Užgavėnėms žydai persikėlė pas Reinikį Antaną. Ten buvo ir užgavėjama.

„Vakarui, kada labai dažnai į Reinikių namus Užgavėnių eisenos dalyviai ir kiti susirinkdavo vakaroti, Valerija Reinikienė ruošdavo kopūstų, cepelinų, gamindavo naminės giros. Ko kitko parduotuvėje nusipirkdavo. Pirmaisiais kolūkių susikūrimo metais, buvę sunkūs ir vargingi metai, tad kas ką turėjo, tas tą ir valgydavo per Užgavėnes. Atskirų maisto tradicijų nebūdavo, tačiau blynai – pačioj garbėj buvo, mėsos taip pat ant stalo netrūko“.

Užgavėnių persirengėliai Grūšlaukės kaime. Nuotrauka iš „Kraštotyros“, 1969, p. 226.

MEDINIŲ KAUKIŲ GAMYBA

Užgavėnių šventė neįsivaizduojama be „ličynų“ (kaukių). Medinių kaukių gaminimas mūsų kaime turi senas tradicijas. Turi grūšlaukiškiai iš ko pasimokyti. Kaukes yra daręs Juozapas Paulauskas. Broliai Antanas ir Kazimieras Burbos – taipogi buvę nepamainomi kaukių meistrai. Kai kurias tėvo ir dėdės pagamintas kaukes Danutė Paulikienė – Burbaitė (g. 1948) išsaugojo iki šiol.

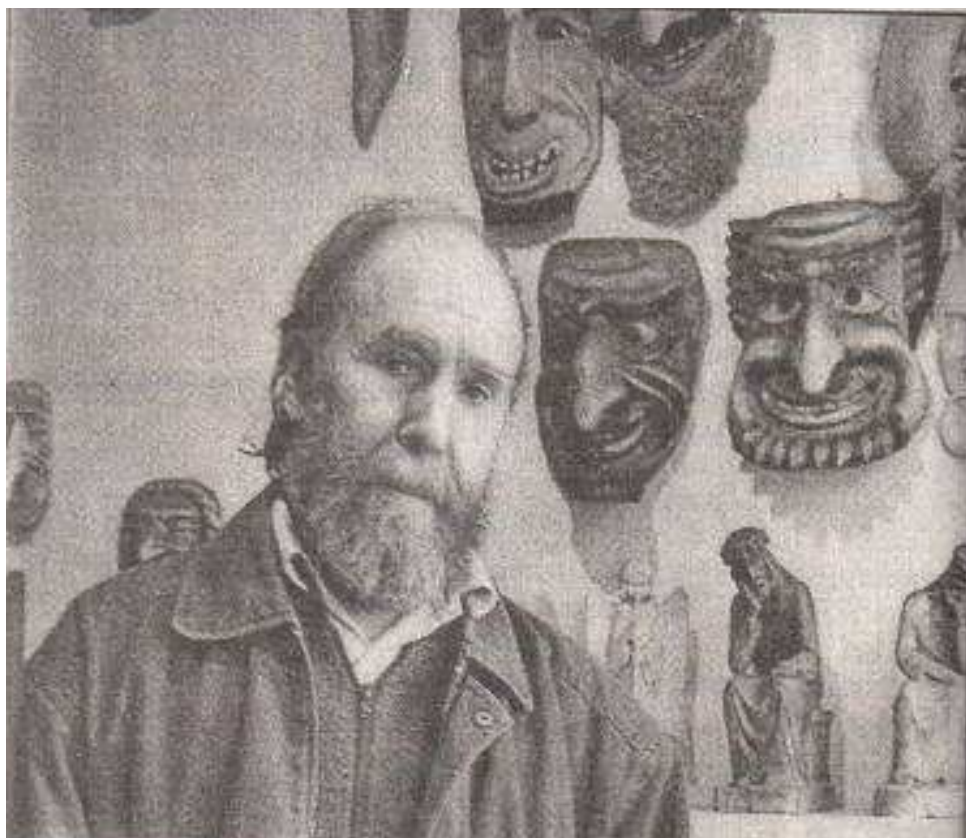

Kazimiero Burbos daryta Užgavėnių kaukė (1965 – 1967 m.), 2007 m. Fotografavo B. Markaitienė.

Antano Burbos daryta Užgavėnių kaukė (1965 – 1967m.), 2007 m. Fotografavo B. Markaitienė.

Kaukes drožė ne tik tautodailininkas, tikras kaukių meistras, kilęs iš Grūšlaukio „galalio“ Adolfas Viluckis, bet ir jo brolis Valerijonas Viluckis. Jie puikiai padarydavo kaukes, skirtas konkrečiam Užgavėnių karnavalo personažui: žydeliui, girtuokliui, vestuvių piršliui, velniui, giltinei, lašiniui, kanapiniui ir kitiems.

A. Viluckis. *Nuotrauka* iš „Švyturio“, 1999, rugs. 29, p. 5.

Kaukės buvo puošiamos šiaudinėmis karūnomis, spalvoto popieriaus kaspinais, dažytos ryškiais dažais.

D. Paulikienė pasakoja, kaip turi atrodyti tikra senoviška Užgavėnių kaukė, 2008 m. Fotografavo B. Markaitienė.

Ši graži tradicija ir šiomis dienomis puikiai išlaikoma ir puoselėjama. Grūšlaukės pagrindinės mokyklos moksleiviai, patariami technologijų mokytojo Stasio Laukio, išdrožia kaukes.

PERSIRENGĖLIŲ EITYNĖS KAIME ŠIANDIEN

Linksma ta šventė – Užgavėnės, kai nieko nebodamas gali krėsti visokias išdaigas ir kvailyste, kai visų aplinkinių juokui sniego pusny gali išvolioti draugą, kaimyną ar priešą, o šis, nors ir pukšdamas iš pasiutimo, kratys iš užančio sniegą, bet supykti neturės teisės, nes tai šventė.

Tai Užgavėnės...

Grūšlaukėje Užgavėnės kasmet yra didelis įvykis. Kaimas nuo seno garsėja užgavėnių tradicijomis, kurios kaimo žmonių, o ypač jaunimo bei Grūšlaukės pagrindinės mokyklos moksleivių ir mokytojų yra puoselėjamos ir tęsiamos. Nuo senų laikų Grūšlaukėje užgavėnės tęsiasi dvi dienas, tik jų dvasia jau pakitusi.

Seniau visi kaimo žmonės laukdavo persirengėlių. Pabandyk pas kuri neužsukti – bus didžiausias įžeidimas. Dabar žmonės labiau susvetimėję: vieni neįsileidžia, nes jiems – ne linksmybės galvoj, o kiti- „iš biednystės“. Žmonės keičiasi, daug jaunimo išvyko svetur...

Pirmadienį žydeliais eina Grūšlaukės pagrindinės mokyklos mokiniai ir mokytojai, o vakare – ubagai. Eina didesniais ar mažesniais būriais, eina ir pavieniui.

Žydeliais eina Grūšlaukės pagrindinės mokyklos mokiniai, 2007 m. Fotografavo B. Markaitienė.

Antradienio ryte Grūšlaukės jaunimas, sykiu su kultūros centro bei pagrindinės mokyklos bendruomene, pradeda šėliones po kaimą, iš eilės į kiekvieną kiemą.

Šėlionės po kaimą, 2008 m. Fotografavo G. Viskontienė.

Tradiciškai jaunimas dabar susirenka Kultūros namuose, pasiskirsto vaidmenimis, pasiima nuo seno turimas kaukes ir pirmyn į kaimą, iš eilės į kiekvieną trobą, varyti iš kiekvieno pašalio žiemą. Tik Morės jau niekas nebetempia...

Būrio vadas – tradiciškai nežinia kokios armijos ordinuotas karininkas, jo dešinioji ranka – daktaras. Jis kiekvieno kiemo šeimininkui įpila „pipirinės“ mikstūros nuo visokiausių esamų ir nesamų ligų, nuo širdgėlos ir negandų.

Būrio vadas – nežinia kokios armijos karininkas, 2008 m. Fotografavo G. Viskontienė.

Smertis su dalgiu švaistosi, grasina visus papjausiąs. „Stiliaga“ prieš visus maivosi, kraiposi, stengiasi visus raudonais lūpdažiais išteplioti, jaunos bernus sugundyti.

„Stiliaga“, 2007 m. Fotografavo B. Markaitienė.

Eisenos priekyje, ragus pastatęs, velnias uodegą raito, pirmas į kiemą įbėga ir ant stogo užsiropščia, barbena lazda kur papuola, kad tik kas gyvas iš trobos išlystų.

O kur dar raganos, kitos pabaisos, žydai, velniai visokiausi, o kur lašininis su kanapiniu ir, žinoma, muzikantų būrys. Persirengėliai kiekviename kieme šoka, dainuoja, daug triukšmo sukelia.

Muzikantai užgroja maršą, 2008 m. Fotografavo G. Viskontienė.

Kiekviename kieme šoka, dainuoja, daug triukšmo sukelia, 2007 m. Fotografavo G. Viskontienė.

Ir taip visą dieną iki pat vėlyvo vakaro. Visam tam šurmuliui vadovauja Kretingos kultūros centro Grūšlaukės filialo vedėja Genutė Viskontienė.

Tradiciskai aplankomi visi kaimo žmonės. Grūšlaukiškiai „žydų“ laukia ir maloniai priima.

Grūšlaukiškiai žydu laukia ir maloniai juos priima, 2008 m. Fotografavo G. Viskontienė.

Nė vienas neišleidžia ko nors kelionei neįdėjęs – kas pinigėlių, kas spurgą, o kas – ir dar ką.

Vakare grūšlaukiškiai renkasi kaimo centre, šalia kultūros namų, kad prie laužo pasilinksmintų, visokiausių žaidimų pažaistų, Morę sudegintų ir žiemą iš kiemo išvartų. Su jos mirtimi išvaromas susikaupęs blogis, nelaimės, kartu ir šaltoji žiema.

Vakare grūšlaukiškiai renkasi prie laužo, 2008 m. Fotografavo G. Viskontienė.

Užgavėnės vadinamos slenksčiu tarp nueinančios žiemos ir ateinančio pavasario, jos laikomos pavasario pradžia, kurią stengiamasi paspartinti linksmu, išmoningu karnavalu.

Tad taip kasmet įsijunkime į šimtmečius gyvavusį ir tebegyvuojantį Užgavėnių šėlsmą – pavasario šauksmą!

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Andriuškevičius, A. Užgavėnės Grūšlaukyje. Kraštotyra, 1969, p. 224 – 226.
2. Sauka, L., Seselskytė, A., Vėlius, N. ir kt. Padavimas apie Grūšlaukės gyvenvietės kilmę. Lietuvių tautosaka. Vilnius: Mintis, 1967, p. 617.
3. Beniušienė, I. “Griūšių lauke“ kasmet siaučia velniai ir raganos. Pajūrio naujienos, 2007, vas. 16, p. 3.
4. Grikšaitė, D. Užgavėnės Žemaičiuose. Vakarų ekspresas, 1994, vas. 18, p. 3.
5. Šernas, P. Kūrybos šviesa. Švyturys, 1999, rugs. 29, p. 5.
6. Šorys, J. Žemgrindomis, menkių kasinaliais traukia atgiję vaidilos, rūpintojai, Užgavėnių „ličynos“... Šiaurės Atėnai, 1999, vas. 13, p. 9-10.
7. Vasiliauskienė, N. Ką papasakotų senoji Užgavėnių kaukė? Švyturys, 2007, vas. 17, p. 2.
8. Vasiliauskienė, N. Užgavėnės Grūšlaukėje. Etninė kultūra, 2009, nr.8, p. 75-76.
9. Vasiliauskienė, N. Žemaitiu Ožgavienės. Švyturys, 2001, vas. 24, p.4.